
FIELD TRIAL RETRIEVEROV (FCI-CACIT FTR) metodický výňatok z pravidiel

neoficiálny slovenský preklad vybraných článkov doplnený o poznámky autora

ROZHODCOVIA

článok 11

Rozhodcov pozýva usporiadateľská organizácia. Ich mená musia byť oznámené súťažiacim pred uzávierkou prihlášok a musia byť zverejnené v propozíciách.

FCI-CACIT FTR posudzujú najmenej dvaja, prednostne však štyria (posudzovanie vo dvojiciach).

V systéme dvoch rozhodcov, obaja musia byť na uvedení v zozname FCI rozhodcov pre retrievery (<https://www.fci.be/en/Judges/>) alebo v zozname *Official Panel of Field Trial Judges (A or B panel)* organizácie *The Royal Kennel Club* (Spojené kráľovstvo).

V systéme štyroch rozhodcov, aspoň dvaja musia byť uvedení v zozname FCI rozhodcov pre retrievery (<https://www.fci.be/en/Judges/>) alebo v zozname *Official Panel of Field Trial Judges (A or B panel)* organizácie *The Royal Kennel Club* (Spojené kráľovstvo). Ďalší dvaja rozhodcovia musia byť schválení ich národnou kynologickou organizáciou pre posudzovanie FTR. Nemôžu však posudzovať spolu, ale iba vo dvojici s FCI alebo Royal KC rozhodcom.

Pri posudzovaní rozhodcovia nie sú nikým obmedzovaní. Ich rozhodnutia však musia byť v súlade s aktuálnymi predpismi.

Kandidáti na rozhodcov a rozhodcovia, ktorí ešte nie sú oprávnení posudzovať a udeľovať tituly FCI-CACIT, môžu sa zúčastňovať na FTR v spoločnosti rozhodcov, maximálne však po jednom na každej strane línie. Nesmú však dopĺňať systém rozhodcov. Nie je im dovolené aktívne posudzovať, zúčastňovať sa porád rozhodcov, prehľadávať priestor, ani dávať pokyny súťažiacim, či pomocnému personálu.

Ak to situácia dovoľuje, môžu rozhodcom klásť otázky, alebo ich môžu aj požiadať o stručného zhrnutie na záver súťaže. Záujemcovia o túto skúsenosť musia požiadať organizačný výbor o schválenie účasti v dostatočnom predstihu.

Organizátori majú počas súťaže právo nahradiť rozhodcov, ktorí by nemohli vykonávať svoje povinnosti, alebo prijať akékoľvek iné opatrenie, ktoré by považovali za vhodné.

článok 11.1 ÚLOHA ROZHODCOV

Úlohou rozhodcov je vybrať psa, ktorý v daný deň preukáže najvyššiu kvalitu práce z poľovníckeho hľadiska. Musia klásť najvyšší dôraz na prirodzenú schopnosť psa nájsť a priniesť zver.

Žiadny rozhodca by nemal prijať pozvanie na posudzovanie FTR a ani žiadny súťažiaci by sa nemal zúčastniť FTR, ak sa plne neoboznámili s aktuálnymi súťažnými pravidlami.

V úvode súťažného dňa by sa mali rozhodcovia navzájom zoznámiť a dohodnúť na svojich pozíciách v línii, na ktorých zotrávajú počas celého dňa. Rozhodcovia by mali pred začiatkom každého pohonu poučiť strelcov a honcov o ich pozíciách a smere postupu, a ak by situácia kedykoľvek vyžadovala odchyliť sa od dohodnutého postupu, mali by o tom informovať hlavného stevarda, ktorý by následne usmernil súťažiacich, strelcov, honcov a ostatných zainteresovaných.

Rozhodcovia by sa mali uistiť, že majú správne zoradených psov v línii.

Rozhodcovia by pre súťažiacie psy mali prijať primerané bezpečnostné opatrenia, pričom povinnosťou vodičov psov je zaručiť, že ich psy sú náležite vycvičené, fyzicky zdatné a pripravené vykonať zadanú úlohu skôr, ako dostanú pokyn na jej vykonanie.

článok 11.2 HODNOTENIE

Rozhodcom sa odporúča ohodnotiť prácu psa pri každom aporte známkou A+, A, A- alebo B. Znamky môžu doplniť poznámkami, aby ich vedeli zdôvodniť pri vzájomnom porovnávaní. Nutno však poznamenať, že známky by sa nikdy nemali späťne meniť a ani by sa nemali spájať do jednej priemernej známky. Po pohone, keď už každý rozhodca videl pracovať všetky psy, rozhodcovia na základe známok určia, ktoré psy v súťaži pokračujú a ktoré nie; preto je pre rozhodcov veľmi dôležité robiť si krátke poznámky o práci každého psa pri každom aporte a nikdy sa nespoliehať na svoju pamäť.

Pri výstrele a páde zveri má pes ostať pokojný a až na povel priniesť zver jemným spôsobom do ruky vodiča. Vodič vysielá psa na pokyn rozhodcu.

Rozhodcovia majú vyžadovať od strelcov, aby nestrieľali priamo ponad psa do priestoru, v ktorom práve pracuje.

Ak je to možné, všetka zranená zver by mala byť poprinášaná okamžite. Ak tomu nebránia výnimočné okolnosti, zranenú zver treba pozbierať pred zberom zastrelenej zveri. Ak zranená zver nemôže byť dohľadaná súťažiacim psom, rozhodca musí touto úlohou poveriť nesúťažiaceho vodiča so psom oficiálne určeným na tento účel.

Ak zver padne v tesnej blízkosti psa a jej aportovanie nemá význam, aport môže byť ponúknutý inému psovi pod vzdialenejším rozhodcom. Počas prvého a druhého pohonu, kedykoľvek sa to dá, by psom malo byť umožnené, aby prinášali zver zastrelenú im pridelenými strelcami.

Ak skúšané psy nedokončili aport, rozhodcovia by mali prehľadať miesto dopadu a ak nájdú zver, tieto psy, okrem výnimočných okolností, nepokračujú. Ak sa však ukáže, že psy boli vyslané na nesprávne miesto a pracovali správnym spôsobom, nemali by byť za to potrestané, a v takýchto prípadoch (*dry-run*, beh na sucho) rozhodcovia posúdia ich prácu. Toto, náležité okomentované, hodnotenie sa započítava do celkového hodnotenia a môže ovplyvniť výsledné poradie psa.

Dobré zmapovanie miesta dopadu je u psa nevyhnutné, keďže v teréne by nemal zbytočne pobehovať a zanechávať svoj pach. Rozhodcovia by mali plne ohodnotiť psa, ktorý beží priamo k miestu dopadu, kde pokračuje v práci. Podobne vysoko by mala byť ohodnotená aj schopnosť sledovať stopu zranenej zveri.

Dobré prinášanie zahŕňa rýchle uchopenie zveri bez zbytočného otáľania, po ktorom nasleduje rýchly návrat. Vodič by nemal psovi vytrhávať alebo ťahať zver z papule. Rozhodcovia by nemali príliš tvrdo penalizovať psa za polozenie a prechytenie zveri, aby získal pevnejší úchop, nikdy však nesmú tolerovať nedbalé prinášanie, pohadzovanie a hranie sa so zverou.

Dobrý pes by sa pri dohľadávaní zveri nemal spoliehať, že ho k nej navedie vodič. Mal by však byť poslušný a v prípade potreby reagovať na vodičove signály. Psy preukazujúce schopnosť samostatne nájsť zver, ktoré sú iniciatívne pri dohľadávaní a prinášaní by sa mali umiestniť pred tými, ktoré vyžadujú navádzanie. Zvyčajne najlepší pes vyžaduje najmenej navádzania. Taký pes dokazuje, že inštinktívne ovláda správanie sa zranenej zveri a u neho aj ťažká dohľadávka vyzerá jednoducho a ľahko.

Ak sa pes ľahostajne správa k unikajúcej postrelenej zveri, musí byť okamžite odvolaný. Ak sa pri takej zveri vyskúšalo viac psov, musí byť ich práca posúdená vzhľadom k poradiu, ktorom boli skúšané.

článok 11.3 PREHLIADNUTIE (*EYE WIPE*) a PRVÝ PES CHYBIL (*FIRST DOG DOWN*)

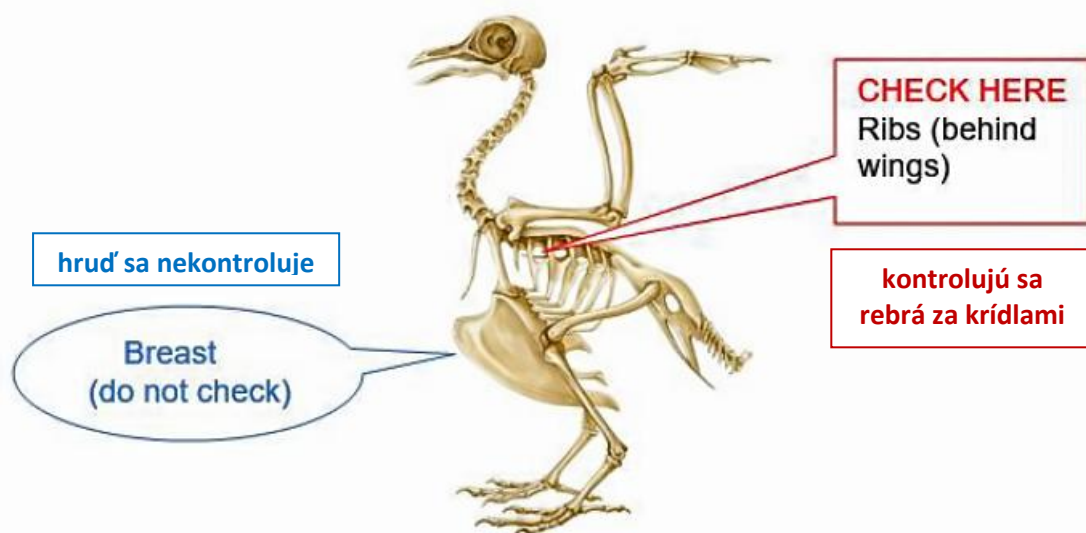
Úlovok nájdený druhým alebo ďalším psom alebo rozhodcami sa označuje ako **prehliadnutý** (*Eye-Wiped, EW*) = nevyužitá šanca psa nájsť a priniesť zver, pričom iný pes daný kus zveri, za rovnakých podmienok, našiel a priniesol, alebo daný kus našiel rozhodca alebo ním určená osoba.

Psy, ktoré by počas posudzovania prehliadli úlovok, bez ohľadu na to, kedy by k tomu došlo, končia. Všetky prehliadnutia by mali byť posúdené podľa snahy psa. Ak prvý pes, hoci nepriniesol úlovok, preukázal schopnosť zmapovať miesto dopadu a kvalitne pracoval v línii i na mieste dopadu, nemusí byť automaticky vyradený z ocenenia, za predpokladu, že úlovok nenašli ani ďalšie súťažiace psy, a ani samotní rozhodcovia na mieste, kam nasmerovali vodiča.

Prvý pes chybil (*First Dog Down, FDD*) je situácia, keď žiadny z vyslaných psov a ani rozhodcovia nenájdu úlovok, ale prvý pes mal šancu vidieť miesto dopadu zveri a bol vyslaný okamžite bez akéhokoľvek zdržania. Vtedy sa má za to, že **prvý pes mal najlepšiu šancu nájsť zver** a preto končí. Vyskytnú sa aj prípady, keď okolnosti znemožňujú okamžite vyslať psa pre zranenú zver. Ak sa tak stane a dôjde k výraznému zdržaniu, pes takto znevýhodnený by nemal byť penalizovaný ako *FDD* (prvý pes chybil).

článok 11.4 HVRDÁ PADUĽA

Všetky úlovky by mali byť vyšetrené na pomliaždenie, tzv. tvrdú papuľu. Dôkaz tvrdosti papule, keď pes jednoducho rozdrví jednu alebo obe strany rebier, je málokedy hneď zjavný. Vizuálna kontrola a prefúknutie peria neprezerá poškodenie a vyšetrenie hmatom je nevyhnutné. Úlovok sa položí do dlane prstami nahor a hlavou dopredu a rebrá sa prehmatávajú prstami a palcom tej istej ruky. Mali by byť zaoblené a pevné. Ak sú vpadnuté alebo ploché, pravdepodobne ide o tvrdú papuľu. Je potrebné, aby takýto úlovok prezreli aj spolurozhodcovia. Rozhodcovia by sa mali uistiť, že škodu spôsobil pes, nie výstrel, ani pád. Rozhodcom musí byť jasný rozdiel medzi poškodením hrudného koša výstrelom a výrazným poškodením spôsobeným psom. Vodiči musia mať možnosť skontrolovať poškodenú zver v prítomnosti rozhodcov, ale nemôžu spochybňovať rozhodnutie rozhodcov, ktoré je konečné.

PRÁCA RETRIEVERA

článok 17

Ideálny retriever je pozorný, pokojný a tichý na stanovišti alebo pri nohe bez toho, aby vyžadoval pozornosť vodiča. Má si všímať miesta dopadu zveri a dlhšiu dobu si ich pamätať. Pri vyslaní pre úlovok, má preukázať prirodzené poľovné schopnosti, dobrú prácu s nosom, iniciatívu a chuť nájst' a priniesť zver. Nesmie odmietať prehľadávať hocijaký druh porastu (bodľačie, trnie, trstie a pod.) a do vody vstupovať bez povzbudzovania. Má pracovať s nadšením, byť s vodičom v dobrom kontakte, no bez nadmernej závislosti od jeho povelov. Nájdenú zver bez otáľania správnym spôsobom priniesť a odovzdať vodičovi v tzv. mäkkej papuli (jemný, ale spoľahlivý úchop, pri ktorom pes zver nepohadzuje a neznehodnocuje).

a) Kladne hodnotené vlastnosti

- prirodzená schopnosť nájst' úlovok
- poslušnosť
- štýl a chuť do práce
- nenápadné navigovanie psa
- dobré prinášanie a odovzdávanie
- kvalitný čuch
- rýchlosť pri zbieraní úlovkov
- schopnosť všímať si a pamätať miesta dopadu

b) Závažné chyby

- prílišná závislosť na vodičovi
- hlučné navádzanie vodiča
- nepokojné správanie na stanovišti vyžadujúce pozornosť vodiča
- slabé mapovanie a pamätanie si miest dopadu zveri
- zlá chôdza pri nohe
- nedbalé prinášanie
- pomalá práca bez chuti
- neposlušnosť
- prehliadnutie (*Eye-Wipe, EW*)
- prvý pes chybil (*First Dog Down, FDD*)

Závažná chyba alebo známka B znamená vyradenie zo súťaže, koniec ďalej pokračovať v súťaži.

Pes so závažnou chybou alebo známkou B alebo 2 známkami A- nemôže byť ohodnotený ako „výborný“. Ak by pred tým, ako sa dopustil závažnej chyby, priniesol aspoň 3 (tri) kusy zveri, môže byť ohodnotený ako „dobrý“ alebo „veľmi dobrý“, záleží na rozhodcoch.

Psy, ktoré nemajú aspoň 3 (tri) apory a dopustia sa závažnej chyby alebo ak získajú jednu známku B alebo dve známky A- sa neklasifikujú; hodnotenie „neuspel“ (*Not Classified, NC*).

c) Vylučujúce chyby

- zámena zveri
- fyzický kontakt vodiča so psom (trestanie psa, ale aj manuálne povzbudzovanie psa)
- agresívne správanie psa
- tvrdá papuľa
- skučanie a štekание na stanovišti
- strach z výstrelu
- vybehnutie
- vymknutie sa spod kontroly, sledenie za nestrelanou zverou alebo dohľadávanie so zverou v papuli
- odmietnutie vstúpiť do vody
- odmietnutie priniesť nájdenú zver

Pes s vylučujúcou chybou je „vylúčený“ (*Eliminated, EL*).

CENY a TITULY

článok 18

FCI môže udeliť titul FCI-CACIT, iba ak na FTR bolo prihlásených aspoň 12 psov a najmenej 10 súťažilo.

Rozhodcovia majú plné právo nezadať titul, ak preukázanú prácu považujú za nedostatočnú.

Zadávanie titulu FCI-CACIT musí byť sprevádzané hodnotením: **výborný – veľmi dobrý – dobrý** alebo adekvátnym 3-stupňovým národným hodnotením.

Aby pes mohol získať titul FCI-CACIT, musí priniesť aspoň 5 (päť) kusov zveri a podať dokonalý, bezchybný, výnimočný výkon.

O titul sa môžu uchádzať len psy, ktoré ukončili skúšku s rovnakým počtom aportov.

článok 19

Na záver súťaže rozhodcovia vyhlásia a okomentujú výsledky a pred odchodom odovzdajú hodnotenie organizátorom.

Z anglického originálu predpisu FCI, **INTERNATIONAL REGULATIONS FOR FIELD TRIALS FOR RETRIEVER BREEDS** platného od 4.9.2024, spracoval Dušan Kollárik, 11.11.2024.

POZNÁMKY AUTORA

na základe získaných skúseností a informácií, nie sú súčasťou oficiálnych pravidiel FTR

- Na začiatku 1. pohonu sa rozhodcovia sa dohodnú, ktorý kde začne, vpravo a ktorý vľavo. Psy sa priradujú k rozhodcom na základe žrebovania, tak aby vpravo a vľavo boli po dva psy, napríklad: vpravo začína číslo 1 a 2 a vľavo 3 a 4. Ak č.1 skôr doaportuje skôr než č.3, potom číslo 5 pristupuje vpravo k č.2, a ak č.3 skôr ako č.1, č.5 pristupuje vľavo k č.4. Číslo 6 pristupuje tam, kde sa najbližšie uvoľní miesto, atď.
- Každý pes má mať šancu na chybu EW alebo FDD. Napríklad, ak by číslo 1 bolo vyradené číslom 2 a k rozhodcovi by pristúpilo číslo 5, pre nasledujúci aport je opäť vysielané číslo 2, aby malo šancu byť vyradené číslom 5.
- V druhom pohone rozhodcovia ostávajú na svojich stranách ako prvom pohone a psy úspešné vpravo pracujú vľavo a naopak. Týmto spôsobom vidí každý rozhodca všetky psy so šancou postúpiť ďalej.
- V prvom pohone majú psy priniesť po 2 aporty, v druhom 1 a potom v nasledujúcich pohonoch spolu aspoň po 2, aby jednak splnili podmienku 5-tich aportov pre získanie hodnotenia *výborný* a možnosti uchádzať sa o titulu FCI-CACIT a tiež aby všetci rozhodcovia mohli vidieť všetky úspešné psy postupujúcimi z 2. pohonu.
- V ďalších pohonoch rozhodcovia môžu, ale nemusia postupovať oddelene, pričom náročnosť aportov má mať stúpajúcu tendenciu. Ak rozhodcovia pracujú oddelene, psy sa k nim priradujú podobne ako v 1. pohone, pričom sú vysielané krížom, psy od rozhodcu vpravo k strelcom vľavo a naopak.
- Pes postupujúci z 2. pohonu bez úspešného aportu ďalších pohonoch, získava celkové hodnotenie *dobrý* (*Good*). S jedným úspešným aportom je *veľmi dobrý* (*Very good*) a s oboma *výborný* (*Excellent*). Samozrejme, iba ak sa nedopustil vylučujúcej chyby. Ak po 5 aportoch nie je jasné poradie najlepších, nasleduje baráž (rozstrel), vždy po 1 kuse pre každého postupujúceho.
- Celkové poradie sa určuje na základe známok a poznámok k jednotlivým aportom:
 - A+** veľmi zriedkavo, len za skutočne výnimočnú prácu, napríklad dohľadanie zraneného kusa, ktorý sa nepodarilo dohľadať iným psom
 - A** čistá bezchybná práca. Znamka môže byť mierne pozitívne alebo negatívne doplnená bodkou hore, resp. dole.
 - A-** nie najčistejšia práca, ale ešte nie na vyradenie. Pes s jednou A- postupuje do 3. pohonu. Pes s dvoma A- v prvých 2 pohonoch, keď ho videli všetci rozhodcovia, môže postúpiť do 3. pohonu len, ak sa na tom rozhodcovia zhodli na spoločnej porade, no zvyčajne nepostupuje.
 - B** Pes zver priniesol, ale rozhodca s jeho prácou spokojný nebol. Pes s B v prvom pohone, môže súťažiť aj v druhom pohone, no do tretieho zvyčajne nepostupuje.
- Predsadnutie pri odovzdávaní nie je vyžadované, povel pískalkou a rukou sú plne tolerované a pri návrate do línie je tolerované aj vodičove oslovenie psa menom, pre jeho ľahšiu orientáciu. Dôraz sa kladie na prácu na rozhodcami určenom mieste a mäkkú papuľu pri prinášaní, pozri kreditné body.

Dušan Kollárik, 6.8.2026
